
Președinta Camerei Notariale
Aliona TELEUCĂ

Regulament privind activitatea notarilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

I. Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament stabilește reguli în scopul aplicării corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

2. Potrivit art. 4 alin. (1) lit. j) din Legea nr. 308/2017 notarul este entitatea raportoare avînd obligațiile ce decurg din actul normativ menționat.

3. Activitatea notarului cade sub incidența prevederilor Legii nr. 308/2017, în perioada acordării asistenței pentru întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru solicitanții săi privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare, a valorilor mobiliare sau a altor bunuri ale solicitanților, operațiuni sau tranzacții care implică o sumă de bani sau un transfer de proprietate, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți, pentru constituirea, administrarea ori conducerea unor astfel de societăți, a organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare, precum și în cazul în care participă, în numele sau pentru clienții săi, în orice operațiune cu caracter financiar ori vizînd bunuri imobile, crearea, funcționarea sau administrarea de fiducii, societăți, fundații sau structuri similare.

4. În activitatea sa, notarul întreprinde măsurile de precauție necesare prevăzute de legislația în vigoare, inclusiv pentru informarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare SPCSB), despre activitățile și tranzacțiile calificate drept tranzacții vulnerabile spălării banilor și finanțării terorismului, ce țin de, dar nu se limitează la:

- a) contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil;
- b) contractul de donație a bunului;
- c) contractul de vânzare-cumpărare a participațiunilor în capitalul social;

- d) contractul de vânzare-cumpărare a întreprinderii ca complex patrimonial;
- e) contractul de împrumut;
- f) contractul de cesiune a creanței și/sau preluare a datoriei;
- g) contractul de dare în plată, care conține operațiuni sau tranzacții care implică o sumă de bani sau un transfer de proprietate;
- h) antecontractul, care conține operațiuni sau tranzacții care implică o sumă de bani;
- i) tranzacția de împăcare, care conține operațiuni sau tranzacții care implică o sumă de bani sau un transfer de proprietate.

5. Notarul are obligația de a raporta Serviciului activitățile sau tranzacțiile solicitanților realizate în numerar în valoare de cel puțin 200 000 de lei, inclusiv tranzacțiile/operațiunile ce au legătură între ele, dacă valoarea tranzacției/operațiunii este de 200 000 de lei sau mai mult. În cazul în care sunt identificate activități sau tranzacții suspecte, acestea se raportează indiferent de valoarea contractelor în conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 308/2017.

6. Notarul este obligat să raporteze Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor activitățile sau tranzacțiile care cad sub incidența Legii nr. 308/2017 în termenii și condițiile stabilite de legislația în vigoare.

7. Lista activităților și tranzacțiilor ce urmează a fi transmise către SPCSB nu este limitativă, notarul fiind cel care apreciază tranzacțiile/operațiunile care urmează a fi raportate.

8. Acest Regulament nu este exhaustiv sau limitativ. Notarul, în cursul derulării angajamentelor își individualizează, personalizează sau adaptează, după caz, orice procedură considerată a fi necesară pentru a se asigura conformitatea cu cerințele legale în vigoare.

II. Funcțiile Camerei Notariale ca organ de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului

9. Potrivit art. 15 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 308/2017 Camera Notarială este organul de supraveghere a entității raportoare – notar.

10. În scopul executării prevederilor Legii nr. 308/2017, ale altor acte normative în vigoare, precum și a cerințelor standardelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, Camera Notarială în limitele competențelor:

1) emite ordine, hotărâri, instrucțiuni și alte acte normative în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, în cazurile prevăzute de lege;

2) elaborează și aprobă modele de acte normative interne necesare pentru desfășurarea activității notarului cu respectarea cadrului legal pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, după caz aprobă și publică ghiduri și recomandări necesare entităților raportoare supravegheate pentru implementarea prevederilor Legii nr. 308/2017;

3) monitorizează și verifică aplicarea prevederilor Legii nr. 308/2017, ale actelor normative subordonate acesteia, ale programelor proprii ale entităților raportoare și ale instrucțiunilor referitoare la aplicarea măsurilor de precauție privind clienții, identificarea clientului și a beneficiarului efectiv, raportarea, păstrarea datelor privind activitățile și tranzacțiile realizate, precum și referitoare la executarea măsurilor și procedurilor aferente controlului intern.

11. Pentru identificarea și asigurarea evaluării riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului Camera Notarială dispune și actualizează datele statistice sub forma unei versiuni consolidate complete în domeniul aflat în competență conform Legii nr. 308/2017.

12. Camera Notarială informează imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, SPCSB-ul, în cazul în care descoperă fapte care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului.

13. Camera Notarială realizează schimb de informații pe segmentul prevenirii și combaterii spălării banilor cu instituții similare sau cu alte autorități competente din alte țări (jurisdicții), în condițiile Legii nr. 308/2017.

14. Camera Notarială organizează activități de formare profesională în vederea perfecționării gradului de cunoaștere de către notar, în calitate de entitate raportoare, a obligațiilor legale ce îi revin în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, componența esențială a laturii de prevenție în domeniu.

15. Întru exercitarea atribuțiilor de verificare și control în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, Camera Notarială acționează conform prevederilor legislației în domeniu, a regulamentelor interne ale Camerei Notariale, precum și a altor acte normative în vigoare.

III. Cerințe față de programul propriu privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

16. Pentru a nu fi expus riscului de a fi implicat în tranzacții de spălare a banilor și finanțare a terorismului, notarul are obligația de a elabora și aplica politici, inclusiv de cunoaștere a solicitanților care să prevină folosirea actelor notariale, în scopul spălării banilor sau a finanțării terorismului.

17. Pentru a preveni și împiedica implicarea notarului în tranzacții suspecte de spălare de bani și finanțare a terorismului, notarul elaborează și aplică Programul propriu pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

18. Programul propriu pentru PCSB/FT reprezintă politici, proceduri și alte reguli și practici interne în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor, finanțării terorismului și a

proliferării armelor de distrugere în masă, inclusiv reguli de cunoaștere a solicitantului, care au ca scop stabilirea cerințelor legale și a măsurilor minime care urmează a fi aplicate de notar pentru a preveni întocmirea, la cererea solicitanților, a actelor notariale în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, în mod intenționat sau neintenționat.

19. Notarul elaborează Programul propriu pentru PCSB/FT în dependență de complexitatea și volumul activității, riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului identificate și stabilite la nivel internațional, național, sectorial și individual, tipurile (categoriile) solicitanților, specificul asistenței acordate, zona geografică implicată, gradul (nivelul) de risc asociat al solicitanților și/sau al actelor îndeplinite la cererea acestora.

20. La elaborarea Programului propriu pentru PCSB/FT notarul ține cont de recomandările și actele normative aprobate de Camera Notarială.

21. Programul propriu pentru PCSB/FT, conține cel puțin:

a) politici, metode, practici, proceduri scrise, măsuri de control intern și reguli stricte pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, care includ măsuri de precauție privind clienții, de identificare a tranzacțiilor complexe și neordinare, a tranzacțiilor clienților rezidenți cu prestatorii de servicii privind activele virtuale autorizați în alte state, de raportare, proceduri de evaluare și gestionare a riscurilor, proceduri de gestionare a riscurilor privind condițiile în care un client poate utiliza relația de afaceri înainte de aplicarea măsurilor de verificare a identității și alte măsuri relevante în domeniu;

b) modul și procedurile de gestionare și de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, procedeele de aplicare a abordării bazate pe risc și alte măsuri relevante în domeniu;

c) proceduri privind ținerea evidenței și păstrarea informației;

d) proceduri de monitorizare, actualizare și aplicare a listelor persoanelor, grupurilor și entităților implicate în activități de spălare a banilor, activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă;

e) proceduri privind identificarea și raportarea activităților și tranzacțiilor suspecte către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;

f) numele persoanelor responsabile de asigurarea conformității politicilor și procedurilor cu cerințele legale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;

g) măsuri de promovare a normelor etice și profesionale în sectorul supravegheat și de prevenire a folosirii entității raportoare, în mod intenționat sau nu, de către grupuri criminale organizate sau de către asociații acestora;

h) program continuu de instruire a angajaților, selectarea cadrelor în baza criteriului de profesionalism înalt la angajarea acestora.

22. Notarul actualizează, ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar decât odată la 2 ani, Programul propriu pentru PCSB/FT, ținând cont de prevederile legislației în vigoare și de noile practici în exercitarea activității.

23. Notarul păstrează Programul propriu pentru PCSB/FT elaborat în arhivă în condițiile stabilite de legislația în vigoare.

24. Notarul poate desemna, din rîndul angajaților săi, persoana care va fi investită cu atribuții de executare a Legii nr. 308/2017. Desemnarea se realizează printr-un act intern emis de notar, care trebuie să conțină numele și prenumele persoanei împuternicite, datele ei de identificare, natura și limitele responsabilităților în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului în cadrul activității biroului notarial.

IV. Măsuri de precauție privind solicitanții și identificarea beneficiarului efectiv

25. În activitatea sa notarul aplică măsuri de precauție standard, simplificate și sporite privind solicitanții actelor notariale, în corespundere cu prevederile Legii nr. 308/2017 (art. 5, art. 7 și art. 8).

26. Măsurile de precauție privind solicitanții actelor notariale vor cuprinde cel puțin:

a) stabilirea identității solicitantului actului, acțiunii și procedurii notariale, de fiecare dată la îndeplinirea acestora;

b) monitorizarea permanentă a actelor, acțiunilor și procedurilor notariale îndeplinite în vederea determinării și raportării tranzacțiilor în numerar/limitate/suspecte în conformitate cu legislația în vigoare și prezentul regulament;

c) stabilirea sursei bunurilor;

d) stabilirea beneficiarului efectiv;

e) stabilirea persoanei expuse politic, a membrilor familiei persoanelor expuse politic și a persoanelor asociate persoanelor expuse politic.

27. În activitatea sa notarul aplică măsuri de cunoaștere a solicitanților utilizând abordarea bazată pe risc pentru a se asigura că totalitatea măsurilor aplicate garantează certitudinea cunoașterii solicitatului și a beneficiarului efectiv al acestuia.

28. Notarul obține informații privind scopul operațiunii, sursa mijloacelor bănești, sursa fondurilor, precum și alte informații ținând cont de prevederile Legii nr. 308/2017.

29. Notarul elaborează formularul solicitantului persoană fizică/juridică pentru autentificarea contractelor, care preventiv îndeplinirii actului/acțiunii notariale se completează sub propria răspundere de către solicitant, după caz, reprezentantul acestuia. Formularul se actualizează periodic și/sau în funcție de risc, fiind adaptat prevederilor legale în vigoare.

30. În cazul bănuielii sau cunoașterii că tranzacția se desfășoară în numele sau în interesul altei persoane decât solicitantul actului notarial, pe lângă identificarea acestuia, notarul aplică toate măsurile posibile în scopul identificării beneficiarului efectiv al tranzacției. În acest caz scopul urmărit constă în stabilirea persoanelor care exercită un control real asupra unui solicitant, prin drept de proprietate, alte drepturi sau mijloace.

31. La îndeplinirea actului/acțiunii notariale notarul verifică dacă solicitantul și/sau beneficiarul efectiv sunt persoane expuse politic care exercită sau au exercitat funcții publice importante, în sensul art. 8¹ din Legea nr. 308/2017, aceștia fiind considerați solicitanți/reprezentanți cu un grad mai ridicat de risc. În această ordine de idei, notarul verifică și statutul membrului familiei sau asociatului persoanei expuse politic.

32. Solicitantul/reprezentantul indică pe propria răspundere, în formular, informații suficiente despre statutul său, membrii apropiați ai familiei, persoanele asociate, beneficiarul efectiv, locul/locurile de muncă și funcția/funcțiile deținute pe parcursul ultimelor 12 luni ș.a..

33. La îndeplinirea actului/acțiunii notariale notarul verifică dacă solicitantul actului notarial și/sau beneficiarul efectiv al acestuia este inclus în listele consolidate ale persoanelor supuse aplicării măsurilor restrictive internaționale și persoanelor asociate acestora, în sensul prevederilor Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale și/sau în listele consolidate ale persoanelor, grupurilor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă, care fac obiectul măsurilor restrictive.

34. Notarul obține informație despre solicitant, beneficiarul efectiv și/sau persoana expusă politic din orice sursă de informații disponibilă, verifică și confirmă cadrul legal în vigoare.

35. La îndeplinirea actului/acțiunii notariale, notarul ia în considerare următorii factori care generează risc sporit:

a) solicitantul este rezident al unei țări și/sau jurisdicții ce nu dispun de norme contra spălării banilor și finanțării terorismului ori dispun de norme inadecvate în acest sens;

b) solicitantul este rezident al unei țări și/sau jurisdicții asupra cărora au fost aplicate sancțiuni, embargouri, interdicții sau alte restricții de către autoritățile competente naționale și în baza actelor emise de către organizațiile internaționale;

c) solicitantul este rezident al unei țări și/sau jurisdicții ce reprezintă un risc sporit din cauza nivelului înalt de infracționalitate și de corupție;

d) solicitantul este rezident al unei țări și/sau jurisdicții ce furnizează finanțare sau suport activităților teroriste, sau pe teritoriul cărora activează organizații teroriste desemnate;

e) solicitantul cere îndeplinirea actului notarial cu indicarea sumei la limita de raportare;

f) solicitantul cere îndeplinirea actului notarial des, astfel fiind transferate active de la o persoană fizică sau juridică la alte persoane în perioade scurte de timp și la un număr ridicat;

g) solicitantul cere îndeplinirea actului notarial la un preț mai mic sau mai mare cu 30% raportat la prețul mediu înîlnit pe piață, în cel puțin două surse publice care conțin informații despre prețul de piață, cu excepția situației când prețul declarat de părți este într-o corelație rezonabilă cu prețul stabilit în raportul de evaluare;

h) solicitantul refuză să indice modul de achitare a banilor la îndeplinirea actului notarial;

i) solicitantul are dubii, refuză de a prezenta careva acte, răspunsuri sau informații suplimentare cerute de notar, are comportament nervos;

j) solicitantul cere îndeplinirea unui act notarial scopul economic al tranzacțiilor fiind incert;

k) alți factori de risc identificați.

36. În condițiile prevăzute de Legea nr. 308/2017, notarul nu efectuează nicio activitate sau tranzacție, nu stabilește nicio relație de afaceri sau încetează o relație de afaceri existentă și transmite formularele speciale privind raportarea activităților sau tranzacțiilor suspecte Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 308/2017. În acest caz, notarul este în drept să nu explice solicitantului motivul refuzului.

37. În cazul în care notarul constată includerea solicitantului actului notarial și/sau al beneficiarul efectiv al acestuia în listele consolidate ale persoanelor, grupurilor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă, care fac obiectul măsurilor restrictive, acesta aplică măsurile restrictive de blocare a fondurilor în conformitate cu legislația în vigoare.

38. Notarul poate refuza îndeplinirea actelor, acțiunilor și/sau procedurilor notariale în următoarele situații:

a) solicitantul prezintă date inexacte sau incomplete sau date care ascund informații esențiale, în special cu referință la părțile implicate în actul juridic;

b) reprezentantul se opune în dezvăluirea numelui persoanei în numele căreia acționează, refuză să prezinte documentele confirmative solicitate de notar cu privire la persoana reprezentată sau, după caz, despre natura tranzacției;

c) solicitantul refuză să îndeplinească formularul solicitantului pentru autentificarea contractelor sau anumite rubrici din acesta cum ar fi, informația privind beneficiarul efectiv sau statutul de persoană expusă politic;

d) solicitantul, beneficiarul efectiv sau, după caz, reprezentanții acestora sunt incluși în listele persoanelor, grupurilor sau entităților implicate în activități teroriste sau de proliferare a armelor de distrugere în masă;

e) alte cazuri.

39. În scopul executării Legii nr. 308/2017 notarul permanent monitorizează actele îndeplinite de un anumit solicitant într-o perioadă de lungă durată și actualizează informațiile deținute, inclusiv ce țin de listele consolidate ale persoanelor, grupurilor și entităților implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă publicate de către organele și organizațiile naționale și/sau internaționale competente în acest sens. Modul de verificare a datelor se stabilește individual de fiecare notar.

V. Evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului și abordarea bazată pe risc

40. În cadrul desfășurării activității notarul este obligat să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național.

41. În procesul de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate notarul va ține cont de următorii factori:

- a) cetățenia/rezidența persoanelor fizice/juridice;
- b) ocupația sau genul de activitate al solicitantului;
- c) statutul beneficiarului efectiv (ex.: persoană expusă politic);
- d) reputația persoanei fizice/juridice;
- e) prezența sau lipsa intermediarilor;
- f) serviciul, acțiunea sau actul notarial solicitat;
- g) scopul și natura relației de afaceri;
- h) suma, volumul și/sau valoarea tranzacțiilor/operațiunilor;
- i) proveniența și sursa bunurilor deținute;
- j) autenticitatea și veridicitatea informațiilor oferite de solicitantul actului notarial.

42. În procesul de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, notarul utilizează diverse surse de informații pentru a identifica, gestiona și diminua riscurile aferente activității notariale. Astfel, se iau în considerare tipologiile, indicatorii de risc, ghidurile și/sau recomandările emise de autoritățile competente naționale și internaționale.

43. Rezultatele evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sunt consemnate într-un raport de evaluare care se actualizează anual. Acesta va conține cel puțin:

a) descrierea vulnerabilității sectorului la fenomenul de spălare a banilor în conformitate cu riscurile naționale identificate;

b) evaluarea și catalogarea activităților în funcție de influența riscului, a vulnerabilităților produselor, serviciilor oferite;

c) stabilirea priorității planurilor de acțiune care vor consolida mijloacele și resursele întru diminuarea acestora.

44. Notarul utilizează abordarea bazată pe risc în cadrul propriei activități profesionale.

45. Aplicând abordarea bazată pe risc notarul analizează activitatea solicitantului prin prisma următoarelor riscuri:

1) **riscul geografic** – la stabilirea riscurilor asociate jurisdicțiilor și zonelor geografice, notarul va ține cont de:

a) zona/jurisdicția în care solicitantul sau beneficiarul efectiv este înregistrat;

b) zona/jurisdicția unde solicitantul sau beneficiarul efectiv activează;

c) zona/jurisdicția cu care solicitantul sau beneficiarul efectiv are relații de afaceri;

2) **riscul de client/solicitant** – pentru persoane reprezentate prin împuterniciți, persoane expuse politic, persoane ce efectuează tranzacții aparent lipsite de sens economic;

3) **riscul de produs** – pentru expunerea unui produs economico-financiar riscului de spălarea de bani sau de finanțare a terorismului;

4) **riscul de tranzacții** – pentru sensibilitatea unor operațiuni determinate de factori interni sau externi ori a unor operațiuni pentru care se folosește cu preponderență numerarul, a unor operațiuni repetate cu sume sub limita de raportare.

46. Riscurile prevăzute în prezentul Regulament nu poartă un caracter limitativ și pot fi diferențiate și printr-o abordare prudentială în funcție de specificul solicitantului de acte notariale.

VI. Păstrarea datelor

47. Păstrarea datelor se realizează în conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 308/2017.

48. Notarul păstrează toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind solicitanții și beneficiarii efectivi, inclusiv, dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloace de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau prin orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut,

aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, și copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate.

49. În cazul în care tranzacția a fost efectuată de notar documentele și informațiile acumulate se vor păstra împreună cu actele în temeiul cărora a fost îndeplinit actul notarial conform modului și termenului prevăzut conform prevederilor legale în vigoare.

50. Orice formulare de cunoaștere a solicitanților au caracter confidențial.